

Тақриз

ба фишурдаи рисолаи номзиди Исмоилов Фаредун Хӯчақулович дар мавзӯи «Сарчашмаҳои фолклории ҳаёт ва эҷодиёти Абӯабдуллоҳи Рӯдакӣ» барои дарёфти дараҷаи илмии номзиди илмҳои филология аз рӯйи ихтисоси 10.01.09 - Фолклоршиносӣ

Мавзӯи рисолаи номзиди Исмоилов Фаредун Хӯчақулович воқеан актуалӣ, муҳим ва қобили пажӯҳиш буда, аз диди ин ҷониб дар доираҳои илмии адабиётшиносӣ ва фолклоршиносии хориҷиву ватанӣ мавриди таҳқиқ қарор нагирифтааст. Агарчи Абӯабдуллоҳи Рӯдакӣ ифтихори халқҳои Шарқ ва хоса мардуми ориёнтабору фарҳангофари кулли форсизабонон, аз симоҳои аввали офарандаи каломи ҳунари ба шумор рафта бошад ҳам, ҳаёт ва фаъолияти адабии ӯ бо сабабҳои айниву зеҳнӣ ҳанӯз ба таври комил омӯхта нашудааст ва ба меҳвари пажӯҳиш ворид намудани ривояту нақлҳои шифоҳӣ лавҳаҳои зиндагӣ, симо, хислат, муносибати шоирро ба арзишҳои моддиву маънавӣ ва таъсири мутақобилаи ашъори устод Рӯдакӣ ва осори шифоҳиро возеҳ месозад.

Муаллиф дар рисола саъй намудааст, ки нақши нақлу ривоятҳоро дар муайян намудани санаҳои ҳаёту фаъолияти шоир, муносибати мардум ба ҳунар ва истеъдоди шоирӣ ва анвои дигари пешаву шуғли устод Рӯдакӣ, нишон додани маҳорати ӯ дар истифода аз осори мардумӣ, мавқеи унсурҳои асотирӣ, корбурди зарбулмасалу мақол, қиссаву ривоят ва амсоли инҳоро ба доираи таҳқиқ кашида, маҳбубияти шоирро дар байни оммаи мардум аз як тараф ва аз тарафи дигар ҳисси худшиносии устод ва муносибати ӯро ба ҷашну маросимҳои миллӣ ва бовару эътиқодоти мардумӣ ошкор намуда, ба тавассути он таъсири мутақобили фолклор ва адабиёти хирфаиро бо далоили қотеъ ҳамчун раванди муқаррарии фарҳангӣ собит намояд.

Муҳтавои рисола дар се боб ва шонздаҳ фасл баён гардида, гузоришҳои илмӣ ба таври муназзам ва тибқи тақозои принципҳои илмӣ мавқеъ гирифтаанд.

Дар боби аввали диссертатсия, ки аз ҳафт фасл иборат аст, муаллиф аз мавқеи ривоятҳои мардумӣ ба масъалаҳои кӯдакӣ ва зодгоҳи шоир, муносибати ӯ бо амирон, симои шоир ва ҳаким, масъалаҳои ишқу ошиқӣ, нобиноии шоир, мазор ва ҷои дафни ӯ, авлоди Рӯдакӣ ва муносибати онҳо ба шахсияти шоир назар намуда, сипас дар робита ба ҳар ривоят ва мавзӯи он аз диди дастовардҳои илмии адабиётшиносӣ бархӯрд намуда, дар асоси қиёси онҳо натиҷагирӣ кардааст.

Дар боби дууми диссертатсия, ки «Абӯабдуллоҳи Рӯдакӣ ва адабиёти шифохӣ» унвон дорад, муаллиф ба масъалаи мавриди таваҷҷуҳ аз мавқеи адабиётшиносӣ муносибат намуда, унсурҳои гуногуни фолклорӣ ба монанди махлуқоти асотирӣ, зарбулмасалу мақолҳо, жанрҳои фолклорӣ, чистон ё луғз, марсия, чехраҳои асотириву фолклорӣ ва амсоли инҳоро ба маърази ковиши илмӣ ворид мекунад ва ба ин тариқ маҳорати шоирро дар қорбурди онҳо нишон дода, дар робита ба ин масъала сатҳи маърифати устод Рӯдакиро дар масъалаи арзёбии фарҳанги қадимаи халқҳои Шарқ баррасӣ намудааст.

Дар боби сеюми диссертатсия, ки дорои се фасл аст, муаллиф ҷашну маросимҳо ва боварҳои мардумро дар шеъри устод Рӯдакӣ ба меҳвари таҳқиқ кашида, аз як тараф, муносибати шоирро ба арзишҳои фарҳангии мардум нишон дода бошад, аз тарафи дигар, ба тавассути он таъсирпазирии адабиёт ва хоса шеъри замони Сомониёнро аз адабиёти шифохӣ таъкид намудааст.

Дар баробари арзиши баланди илмӣ доштани диссертатсия, аз диди ин ҷониб баъзе камбудҳои ҷузъӣ дар фишурда ба ҷашм расидаанд, ки дар оянда ислоҳ намудани онҳо боиси боз ҳам баландтар гардидани арзиши қор мегардад:

1. Ба назари мо фаслҳои боби аввал хеле тӯлонӣ сурат гирифтаанд, шояд қамтар мухтасар қардани онҳо боиси беҳбудии сифати қор бошад.

2. Дар саҳифаи 4 баъди сарлавҳачаи «Дарачаи коркард карда шудани мавзӯи таҳқиқот» ҷумлаи дарозе омадааст, ки аз сабаби содир шудани ғалати техникӣ (бояд ба ҷои пайвандаки «ва»- и дуҷум пайвандаки пайваस्तкунандаи хилофии «вале» истифода мешуд) тобиши хилофии ҷумла зарар дидааст.

3. Такрори бемавқеи калимаи «тавоно» дар саҳифаи 11 ва пайвандаки «дар» дар ҳамин саҳифа ба ҳусни гуфтор ҳалал ворид намудаанд.

Бояд қайд намуд, ки ин камбудихо хусусияти ҷузъӣ дошта, арзиши корро паст карда наметавонанд.

Ба назари мо ва дар асоси иттилои фишурдаи мавриди назар диссертатсияи Исмоилов Фаредун Хӯчакулович комилан таҳқиқоти анҷомёфта буда, ба талаботи ҚОА назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон пурра ҷавобгӯ ва муаллифи он сазовори дараҷаи илмӣ номзади илмҳои филология, аз рӯи ихтисоси 10.01.09. – Фолклоршиносӣ мебошад.

Муқарризи ғайрирасмӣ:

Доктори илмҳои филологӣ, профессори
кафедраи назария ва таърихи адабиёти
Донишқадаи давлатии забонҳои Тоҷикистон
ба номи Сотим Улуғзода

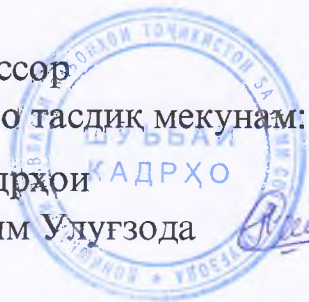

Давлатбеков Л.

Нишонӣ: 734064, ш. Душанбе, кӯчаи Ф. Муҳаммадиев 31/1.
Тел: 931.92. 48. 84

Имзои д.и.ф, профессор
Давлатбеков Лолоро тасдиқ мекунам:

Мудири шуъбаи кадрҳои
ДДЗТ ба номи Сотим Улуғзода

Начмуддинов Ш.М.